

HIRVENSALON KOULUN KUTSUKILPAILU

8.3. – 25.5.2012

Arvostelupöytäkirja

Sisällysluettelo

1. KILPAILUJÄRJESTELYT	4
1.1 Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus	4
1.2 Osallistumisoikeus	4
1.3 Palkinnot ja lunastukset	5
1.4. Palkintolautakunta ja asiantuntijat	5
1.5. Kilpailuohjelman hyväksyminen	6
1.6. Kilpailun kulku	6
2. KILPAILUALUE	7
3. SUUNNITTELUOHJEITA JA TOIMINNAN KUVAUS	10
4. KILPAILUN ARVOSTELUPERUSTEET	12
5. YLEISARVOSTELU	13
Yleistä	13
Liikenne ratkaisut	13
Oppimisympäristö ja rakennuksen muu toiminta	13
Teknistaloudellisuus	14
6. EHDOTUSKOHTAINEN ARVOSTELU	15
"Piiri"	15
"Verso"	17
"Luoto"	19
"Avain"	21
"Jatsi"	24
"Raparperin alla"	26
7. KILPAILUN RATKAISU JA JATKOTOIMENPITEET	28
7.1 Kilpailun ratkaisu	28
7.2 Suositus jatkotoimenpiteistä	28
8. ARVOSTELUPÖYTÄKIRJAN ALLEKIRJOITUS	29
9. NIMIKUORTEN AVAAMINEN	30

1. KILPAILUJÄRJESTELYT

1.1 Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus

Turun kaupunki järjesti Hirvensalon Lauttarannan kaupunginosaan rakennettavasta yhtenäiskoulusta ja päiväkodista kutsukilpailun. Kilpailu toteutettiin yhteistyössä Suomen Arkkitehtiliiton kanssa. Hanke sisältää koulutilat vuosiluokkien 1.-9. oppilaille sekä 140 lapsen päiväkodin. Lisäksi rakennukseen sijoitetaan kirjasto, nuorisotoimen tilat, sekä neuvola- ja kouluterveyden-hoitotilat. Rakennuksen hyötyalataavoite on 7 863 m² ja tavoitebruttoala 11 450 m².

Tilat tulee suunnitella monikäyttöisiksi ja muunneltaviksi eri-ikäisille käyttäjille vastaamaan tulevaisuuden pedagogisia tarpeita. Ympäristön tulee rohkaista ja aktivoida oppimiseen. Kestävä kehitys on osa Hirvensalon koulun toimintakulttuuria, kiinteistön käyttöä sekä yllä- ja kunnossapitoa. Ympäröivä luonto ja Itämeri antavat mahdollisuuksia tutkivalle oppimiselle. Koulutilat palvelevat alueen asukkaita koulutyön ulkopuolella, mikä tulee ottaa huomioon tilojen sijoituksessa ja sisäänkäyntijärjestelyissä.

Kilpailun tarkoituksena on löytää hankkeen toteuttamiseksi kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtonisesti tasokas ja toteutuskelpoinen ratkaisu, jossa toiminnalliset, esteettiset, teknistaloudelliset ja energiatehokkuustavoitteet toteutuvat tasapainoisesti. Rakennus on tarkoitus ottaa käyttöön syksyllä 2016.

1.2 Osallistumisoikeus

Kilpailu on toteutettu yhteistyössä Suomen Arkkitehtiliiton kanssa, soveltaen kilpailusääntöjä arkkitehtuurikilpailusta, jossa kilpailuun osallistujat arvotaan ilmoittautuneiden ja vähimmäisvaatimukset täyttäneiden joukosta. Vähimmäisvaatimuksena oli, että kilpailuun osallistuvalla pääsuunnittelijalla tuli olla RakMk osa A2 mukainen ARK-rakennussuunnittelijan AA pätevyys ja että

- 1)
arkkitehtitoimisto tai arkkitehtiryhmä on saanut 1., 2., tai 3. palkinnon yli 2500 k-m² suuruudesta julkisesta rakennuksesta järjestetyssä pohjoismaisessa yleisessä tai kotimaisessa arkkitehtikilpailussa, tai arkkitehtikutsukilpailussa viimeisen 10 vuoden aikana ja
- 2)
arkkitehtitoimisto tai arkkitehtiryhmä on suunnitellut uuden julkisen, tilaliikelaitoksen toimialaan kuuluvan (opetus-, terveys-, sosiaali- tai kulttuurialan) palvelurakennuksen, jonka kerrosala on yli 5000 k-m² ja joka on toteutettu viimeisen 10 vuoden aikana.

Lisäksi oli oikeudellisia ja taloudellisia ehtoja, jotka osallistujien piti täyttää.

Tilaliikelaitoksen johtokunta arpoi kokouksessaan 15.2.2012 osallistujiksi seuraavat 6 toimistoa:
Arkkitehtitoimisto Aarne von Boehm Oy
Arkkitehtitoimisto Heikkinen – Komonen Oy
Arkkitehtitoimisto Järvinen & Kuorelahti
työyhteisliittymä Arkkit.tsto Sari Nieminen Oy ja Arkkit.tsto Jari Lepistö Oy
Arkkitehtuuritoimisto Sopanen – Svärd Oy
VERSTAS Arkkitehdit Oy

Kaikkien ehdotukset saapuivat määräaikaan mennessä ja hyväksyttiin arvosteltaviksi. Kilpailuehdotuksien nimimerkit avaamisjärjestyksessä ovat: Piiri, Verso, Luoto, Avain, Jatsi ja Raparperin alla.

1.3 Palkinnot ja lunastukset

Kullekin osallistuvalla ja hyväksytyn ehdotuksen tehneelle toimistolle maksettiin 16 000 € + 23 % alv palkkio, joka vähennetään suunnittelutoimeksiannon saajan lopullisesta verollisesta palkkiosummasta. Palkkiot maksetaan Suomen Arkkitehtiiton (SAFA) kautta. Safa perii kilpailusääntöjensä mukaan 10 % palkkiosta kattaen siten SAFA:n kulut ja kilpailijoiden nimeämän palkintolautakunnan jäsenen palkkion.

Tavoitteena oli, että voittanut suunnittelutoimisto saa tehtäväkseen kohteen arkkitehti- ja pääsuunnittelun.

1.4. Palkintolautakunta ja asiantuntijat

Palkintolautakuntaan kuuluvat kilpailun järjestäjän nimeäminä:

Minna Arve, kaupunginhallituksen puheenjohtaja, puheenjohtaja
Timo Hintsanen, asemakaavapäällikkö, arkkitehti SAFA, varapuheenjohtaja

Vuokko Puljujärvi-Seila, tilaliikelaitoksen johtokunnan pj
Harry Nordqvist, varhaiskasvatus- ja perusopetuslautakunnan pj

Mikko Lehtinen, tilakeskuksen johtaja
Merja Lumme, tilaliikelaitoksen rakennuttajapäällikkö
Reino Pöyhönen, tilaliikelaitoksen rakennuttajainsinööri

Tapio Alapaattikoski, Kasvatus- ja opetusviraston suunnittelupäällikkö
Lars Wiren, Kasvatus- ja opetusviraston suunnittelija
Virpi Kariluoma, Kasvatus- ja opetustoimi, palvelualuepäällikkö

Paula Keskikastari, kaupunkikuvaneuvottelukunta, arkkitehti SAFA
Katja Tyni-Kyllö, Hirvensalon aluearkkitehti, asemakaavatoimisto, arkkitehti SAFA
Päivi Siponen, Hirvensalon aluearkkitehti, asemakaavatoimisto, arkkitehti SAFA

Palkintolautakunnan sihteerinä toimi kaavoitusarkkitehti Nella Karhulahti, arkkitehti SAFA
Ympäristö- ja kaavoitusviraston asemakaavaosastolta.

Kilpailijoiden nimeämänä: Pentti Kareoja, professori, arkkitehti SAFA

Palkintolautakunta kuuli lisäksi seuraavia asiantuntijoita:

Esa Holmström, kustannusasiantuntija, A – insinöörit Laskenta Oy
Elise Lännistö, kustannusasiantuntija, A – insinöörit Laskenta Oy

Matti Salonen, vs suunnittelupäällikkö, liikennesuunnittelu, suunnittelutoimisto
Laura Pirinen, vs liikennesuunnittelu, suunnittelutoimisto

Ritva Nummiora, maisema-arkkitehti, maisema- ja miljöosuunnittelu, suunnittelutoimisto
Matti Nikoskelainen, maisema-arkkitehti, maisema- ja miljöosuunnittelu, suunnittelutoimisto
Jani Tulkki, katusuunnittelija, suunnittelutoimisto
Mika Pitkänen, vastaava rakennuttaja, Kiinteistöliikelaitos

Hannu Isolauri, Luostarivuoren koulun rehtori
Jarmo Salo, Wäinö Aaltosen koulun rehtori
Hanna Nevantaus, Haarlan päiväkodinjohtaja

Kristiina Karppi, liikuntasuunnittelija, Liikuntapalvelukeskus
Soile Varpio, liikuntasuunnittelija, Liikuntapalvelukeskus
Katri Arnivaara, Hirvensalon liikuntapalveluvastaava, Liikuntapalvelukeskus

Anu Vuorela, kirjastonhoitaja, Hirvensalon kirjasto
Sanna Hernelahti, lähipalveluiden palvelupäällikkö, kaupunginkirjasto
Kalle Varila, vs lähipalveluiden palvelupäällikkö, kaupunginkirjasto
Inkeri Näätsaari, kirjastotoimenjohtaja, kaupunginkirjasto

Kerstin Paananen, osastopäällikkö, nuorisotoimi
Päivi Hokkanen, ruokapalvelupäällikkö, Ruokapalvelu Katerinki

Asiantuntijat ja palkintolautakunnan sihteeri eivät osallistuneet arvosteluun.

1.5. Kilpailuohjelman hyväksyminen

Kilpailussa noudatettiin Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusääntöjä. Järjestäjä, palkintolautakunta ja Suomen Arkkitehtiliiton kilpailusihteeri ovat hyväksyneet tämän kilpailuohjelman liiteasiakirjoineen.

1.6. Kilpailun kulku

Kilpailuaika oli 8.3. – 25.5.2012, pienoismallin osalta 8.6.2012. Kilpailuohjelma ja –asiakirjat toimitettiin tiedostoina osallistujille 8.3.2012. Kilpailuseminaari pidettiin 21.3.2012 Wäinö Aaltosen koululla Hirvensalossa. Tilaisuudessa esiteltiin kilpailun lähtökohtia ja tavoitteita. Kilpailijoilla oli mahdollisuus esittää kysymyksiä, joihin kilpailun järjestäjät vastasivat paikan päällä. Kaikista kilpailuun osallistuneista toimistoista oli edustajia seminaarissa. Kilpailuohjelman mukaisesti osallistujat saivat jättää nimimerkillä varustettuja kilpailuun liittyvät kysymyksiä viimeistään 20.4.2012. Määräaikaan mennessä saapui yksi kysymys, johon palkintolautakunta antoi vastauksen 26.4.2012. Yksi tarkentava kysymys esitettiin määräajan jälkeen.

Kilpailutyöt olivat tutustuttavissa internetissä Turun kaupungin sivuilla ennen kilpailun ratkaisemista. Ehdotusten A3-pienennökset olivat esillä Hirvensalon kirjastossa kesäelokuussa 2012. Hirvensalon asukkaat ja kaupunkilaiset pystyivät tutustumaan kilpailutöihin ja jättämään niistä mielipiteitä. Mielipiteitä jätettiin sähköpostilla 11 kappaletta ja kirjaston mielipidekirjaan 7 kappaletta. Palkintolautakunnan sihteeri kokosi mielipiteet ja esitteli ne palkintolautakunnan kokouksessa 15.8.

Asiantuntijoiden lausuntoja ja kommentteja ovat antaneet kasvatus- ja opetustoimi, liikuntatoimi, kirjastotoimi, nuorisotoimi, liikennesuunnittelu, maisemasuunnittelu, kiinteistöliikelaitos, ruokapalveluita tuottava Katerinki ja Hirvensaloseura. Tavoitehintalaskennan teki A – insinöörit Laskenta Oy.

Palkintolautakunta kokoontui neljä kertaa ja pienempi työryhmä kaksi kertaa. Kilpailun ratkettua tulos ilmoitettiin välittömästi voittaneen ehdotuksen tekijöille. Kilpailun tulos julkistetaan julkistamistilaisuudessa 13.9.2012, jonne on kutsuttu tiedotusvälineet. Ehdotukset ja palkintolautakunnan pöytäkirja, jossa jokainen työ on arvioitu, asetetaan näytteille julkistamistilaisuuden jälkeen.

2. KILPAILUALUE

Taustaa

Kilpailualue sijaitsee Hirvensalon Lauttarannassa jyrkkärinteisen hiihtokeskuksen vieressä. Hirvensalo on kasvanut 1990-luvun lopulta lähtien kaupungin kyljessä olevasta saaristolaisidyllistä meren ääreen haluavien lapsiperheiden arvostamaksi asuinalueeksi. Viimeisten kymmenen vuoden aikana Hirvensalon väestö on kasvanut noin 5000:sta lähes 8000:een. Hirvensalosta on asemakaavoitettu vasta itäosa eli noin puolet. Vuonna 2010 hyväksytyn osayleiskaavaluonnoksen mukaan Hirvensaloon voi sijoittua jopa 18 000 asukasta. Varsinkin Hirvensalon pohjoisosaan, Turun linnaa vastapäätä olevaan Lauttarantaan voi tulevaisuudessa sijoittua jopa 6000 asukasta. Koulun takana olevalla Syvälahden alueella, on asuinaluevaraus vireillä olevassa Hirvensalon osayleiskaavassa.

Hirvensalon koulun lähiympäristössä on tarjolla monipuolisia liikuntamahdollisuuksia, jotka yhdessä tulevan koulun liikuntapaikkojen ja -tilojen kanssa muodostavat opetusta tukevan hienon kokonaisuuden. Hirvensalon kouluun tullaan kaikista suunnista kävellen, pyöräillen, linja-autolla, autolla ja jopa hiihtäen.

Koulu- ja päiväkotitilojen tarve perustuu alueen väestö- ja oppilasmäärän kasvuun. Hirvensalossa toimii tällä hetkellä kaksi vuosiluokkien 1-6 koulua: Haarlan koulu eteläosassa Hirvensaloa ja Wäinö Aaltosen koulu Kukolassa. Toiminta näissä kouluissa tulee jatkumaan myös tulevaisuudessa.

Alue

Kilpailualueita rajaavat Vanha Kaksikerrantie, Syvälahdentie ja hiihtokeskuksen alue. Alava peltoalue Vanhan Kaksikerrantien reunalla on savipehmeikköä, jossa savikerroksen paksuus vaihtelee 10 - 20 metriin. Savialueella rakennukset joudutaan paaluttamaan. Tontti nousee jyrkästi länteen Syvälahdentielle. Kumpareisen kallioalueen laet nousevat lounaisosassa ylimmillään tasolle +16 ja pohjoisosassa tasolle +10.

Lounaisosassa on sijainnut aikoinaan Syvälahden kartanon päärakennus. Kivijalka on vielä löydettävissä villiintyneessä entisessä puutarhassa. Pihapiiristä on jäljellä vanha kavinavetta. EU-direktiivilintulaji pikkulepinkäinen on ottanut pesimäpiirikseen sähkölinjan alaisen alueen. Alueella kulkee 110 kV sähkölinja, joka osittain sijaitsee myös tontilla. Voimalinjan vara-alue on 40 m johdon keskilinjaa molemmin puolin. Tätä aluetta ei saa käyttää piha-alueena, eikä sen

alle saa rakentaa. Aluetta saa käyttää tarvittaessa autopaikoitukseen ja huoltopihana.

Tonttia tullaan nostamaan tulvimisvaaran takia alavimmilta osilta siten, että maanpinta on vähintään tasolla +2,5. Vanhaa Kaksikerrantietä tullaan nostamaan alimmilta osin vähintään tasoon +2. Koulurakennuksen alimman kerroksen lattiapinnan taso ei saa alittaa korkeusasemaa +3,0.

Kadun reuna-alueella 50 - 70 metrin levyisellä vyöhykkeellä on varauduttava piha-alueiden ja kunnallistekniikan johtojen perustamisessa pohjanvahvistustoimenpiteisiin.

Kiinteistö liitetään kunnallistekniseen verkostoon, joka sijaitsee Vanhan Kaksikerrantien alla. Pehmeikköalueella sijaitsee etelä-pohjoissuunnassa kulkeva viemäri linja, joka tullaan korvaamaan uudella.

Tulevaisuuden melutasojen alustavassa arvioinnissa 55 dBA:n melutaso ulottuu Vanhan Kaksikerrantien reunalla noin 50 metrin päähän ajoradan keskilinjasta. Melu on otettava huomioon leikki- ja oleskelualueiden sijoituksessa ja suojaamisessa.

Alue on kokonaisuudessaan Turun kaupungin omistuksessa.

Asemakaava

Kilpailualueelle on olemassa ympäristö- ja kaavoituslautakunnan 6.9.2011 hyväksymä asemakaavaluonnos, jota kilpailijoiden tuli noudattaa. Koulu ja päiväkoti rakennetaan tontille, joka asemakaavaluonnoksessa on merkitty yleisten rakennusten (Y) korttelialueeksi ja jolla on varaus 12 000 k-m²:n suuruista koulua ja päiväkotiä varten. Rakennuksen julkisivujen tulee olla punatiiltä ja suurin sallittu kerrosluku on III. Asemakaavaluonnoksessa on s-1 – suojelumerkinnällä esitetty alue, jossa Syvälahden kartano on sijainnut. Vanha kivenavetta on merkitty suojeltavaksi sr-merkinnällä ainoana säilyneenä rakennuksena kartanon pihapiiristä. Kilpailualueeseen kuuluu lisäksi autopaikkojen korttelialuetta (LPA) oleva tontti. Alue on sijoitettu Syvälahdentien varrelle. LPA -korttelin läpi tulee suunnitella kevyen liikenteen reitti Lauttarannasta päin tuleville.

Syvälahdentien pohjoispuolella, kilpailualueen ulkopuolella olevalle urheilu- ja

virkestyspalvelujen alueelle (VU Lauttarannan kenttä) rakennetaan koulun tarvitsemat kentät, jotka tulevat myös asukkaiden käyttöön. Lauttarannan kenttä rakennetaan monipuoliseksi asukaspuistoksi.

Asemakaavaluonnos tullaan täydentämään kaavaehdotukseksi kilpailun voittaneen ehdotuksen pohjalta.

Liikenne

Hirvensalon koulu ja päiväkotit tulevat sijoittumaan liikenteellisesti helposti saavutettavalle paikalle kaupunkiin vievän sillan lähelle. Aamun saattoliikenne tuo oman haasteensa tontin käytön suunnittelulle. Alueelle on laadittu katujen luonnossuunnitelmat, jotka olivat kilpailuohjelman liitteenä. Vanha Kaksikerrantie on Hirvensalon kokoojakehä, jolle rakennetaan kevyenliikenteen väylät. Koulutontille saa olla yksi ajoyhteys Vanhalta Kaksikerrantieltä ja toinen Lauttarannan pysäköintialueen kautta. Syvälahdentie on tievaraus myöhemmin mahdollisesti rakentuvalle asuinalueelle Syvälahteen.

3. SUUNNITTELUOHJEITA JA TOIMINNAN KUVAUS

Hirvensalon koulun kilpailuohjelmassa annettiin kilpailijoille kuvaus rakennuksen toiminnasta, ja suunnitteluohjeet. Tähän arvostelupöytäkirjaan on kirjattu vain osa ohjeistuksesta.

Hirvensalon koulu palvelee pääasiassa Hirvensalon ja Satava - Kaksikerran saarten asukkaita. Koulu muodostaa eheän toimintakokonaisuuden, jossa eri osa-alueilla on oma turvallinen ja sisäinen luonteensa isossa kokonaisuudessa. Tilat voidaan sijoittaa kolmeen kerrokseen.

Hirvensalon koulu ja päiväkotitoiminta muodostavat yhtenäisen toimintakokonaisuuden 0-15 -vuotiaille. Esiopetus niveltyy sekä koulun että päiväkodin toimintoihin. Tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista kehitystä ja kasvua. Iltaisin ja viikonloppuisin talo tarjoaa harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia asukkaille.

Tilojen sijoituksessa ja sisäänkäyntijärjestelyissä otetaan huomioon asukaskäyttöön soveltuvien tilojen (mm. tekniset käsityöt, musiikki ja kuvataide, sekä ruokailutilat ja liikuntatilat) ulkopuolisen käytön joustavuus. Kaikille yhteiset tilat (sydänalueen ruokailu- ja kirjastotilat, liikunta- ja juhlasali) tulee olla kaikkien käyttäjien helposti saavutettavissa 1.krs:ssa. Sisäliikuntatilojen iltaikäyttäjien alueen tulee olla rajattu niin, etteivät he pääse muualle koulutaloon. Iltaikäyttäjien alueella tulee olla myös inva - wc ja esteettömät pukuhuoneet. Iltaikäyttäjillä tulee olla omat varastotilat.

Lähikirjastotilat toimivat talon ytimessä yhtenäisenä mediateekkina. Nuorisotoimen tilat voivat koulupäivän aikana muuntua varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toiminnallisiksi tiloiksi.

Äitiys- ja lastenneuvola- sekä hammashoitotilat palvelevat ympäristön asukkaita. Toiminnot tarvitsevat omat odotustilansa ja selkeät sisäänkäyntinsä. Kouluterveydenhuoltotiloja käyttävät koulun oppilaat.

Päiväkotitoiminta, esiopetus ja vuosiluokat 1.-4. muodostavat oman kokonaisuutensa. Päiväkotitoiminta toimii mieluiten yhdessä tasossa, mutta tarvittaessa 5-6-vuotiaat voidaan sijoittaa toiseen kerrokseen. Toiminnassa otetaan huomioon samassa rakennuksessa olevan koulun kanssa tehtävä yhteistyö sekä alueen ominaispiirteet. Rakennusratkaisulla on vaikutusta toimintaan. Tilojen tulee olla monikäyttöisiä, muuntuvia ja turvallisia, esteettisiä, kestävän kehityksen mukaisia sekä tukea vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä.

Päivähoitotilat tulee suunnitella niin, että ne ovat joustavasti muunneltavissa alle ja yli 3-vuotiaiden ryhmiksi sekä sisarusryhmiksi. Ryhmätiloja tulee olla vähintään kahdeksan, joissa kussakin on lepo-, leikki- ja pienryhmätilat sekä ruokailutilat 12 - 22 lapselle. Avoimen varhaiskasvatuksen tila, joka sisältää myös erillisen perhepäivähoidon varahoitotilan, tulee suunnitella tarvetta vastaavaksi jakotiloineen. Tilojen akustointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Hirvensalon yhtenäiskoulu suunnitellaan n. 790 oppilaalle. Luokkien 1-4 mitoituksellinen oppilasmäärä olisi tällöin 184 oppilasta, ja luokkien 5-9 oppilasmäärä 606. 1.-4. – luokat voidaan sijoittaa 1. tai 2. – kerrokseen. Vuosiluokat 5.-9. muodostaa oman toiminnallisen kokonaisuutensa. Luokka-asteiden 5.-9. tilat voivat sijaita 1. -3. kerroksissa.

Koulu tarjoaa turvallisen oppimisympäristön hankkia tietoa ja taitoja elinikäistä oppimista varten. Tavoitteena on tarjota oppilaille ajattelun välineitä sekä auttaa heitä omaksumaan vankat perustiedot ja -taidot. Oppimisen, yhteisöllisyyden ja turvallisuuden vuoksi tilat ovat valoisia ja avaria.

Opetusta palveleva tekninen varustus tulee suunnitella 2020-luvun tarpeiden pohjalta. Tilojen monikäyttöisyys ja muunneltavuus on keskeinen suunnittelutekijä. Turvallisuustekijät on otettava painotetusti huomioon (mm. poistumistieratkaisut, kameravalvonta, informaatiojärjestelmät).

Ympäristön tulee tukea oppimis- ja kasvatustavoitteita ja ennen kaikkea lasten hyvinvointia. Koulurakennus on materiaaleineen ja varusteineen oppimisen kohde ja malli kestävän kehityksen tavoitteiden konkretisoinnista.

Uuteen oppimiskäsitykseen perustuva tutkiva oppiminen on keskeinen osa koulun pedagogista toimintaa.

Rakennus on avoin ja valoisa, ja tilat liittyvät visuaalisesti toisiinsa. Käytävien sijasta liikennetiloina ovat toiminta-aulat.

Erityisenä haasteena on akustisesti miellyttävän ilmapiirin luominen. Luokka- ja päiväkodin ryhmätilojen puheensiirtoindeksin (STI) tulee olla $> 0,7$.

Koulupiha suunnitellaan lähiliikuntapaikaksi. Kouluaikojen ulkopuolella se toimii avoimena ja inspiroivana liikuntapaikkana kaikille alueen asukkaille. Piha on parhaimmillaan suunniteltu ja toteutettu niin, että se liikuttaa sekä koululaisia että alueen eri-ikäisiä ja erikuntoisia asukkaita monipuolisesti matalan kynnyksen periaatteella. Huomiota tulee kiinnittää esimerkiksi pihavälinehankintojen monipuoliseen käytettävyyteen ja sijoitteluun. Lähiliikuntapaikka ei niinkään korota uuden pihan kustannuksia tai vaadi tavanomaista pihaa suurempaa pinta-alaa, vaan keskiössä on huolellinen ja luova suunnittelu lähiliikunnan näkökulmasta

Tontin saattoliikenne on mahdollista jakaa kahteen osaan, yhden tonttiliittymän voi ottaa suoraan Vanhalta Kaksikerrantieltä, toisen Syvälahdentielle Lauttarannan pysäköintialueen (LPA) kautta. Lauttarannan pysäköintialue (LPA) on varattu koululle, mutta myös tontille voi sijoittaa osan autopaikoista.

Kulun pysäköintipaikoilta koulun sisäänkäynneille ja kotialueille tulee olla turvallinen. LPA - korttelialueelle tulee tehdä myös linja-autopaikka koulun retkikuljetuksiin.

Koulun ja kirjaston julkinen pääsisäänkäynti avautuu Vanhalle Kaksikerrantielle. Oppilaat ja päiväkodin lapset tulevat sisälle oleskelupihoiltaan suoraan omiin soluihinsa ja kotialueille. Jalankulku ja autoliikenne erotetaan toisistaan täysin.

Koulupihalla tulee taata kävely-, pyöräily- ja mopoliikenteen sekä muiden kuljetusten toimivuus ja turvallisuus. Saattoliikenne ja pysäköinti eivät saa häiritä pihan toimintoja. Samoin invataksilla ja koulukyydityksellä saapuvien oppilaiden kuljetuksissa on turvattava pihamaan toimintojen häiriöttömyys ja turvallisuus sekä samalla taattava erityiskuljetusta vaativien oppilaiden pääsy mahdollisimman lähelle koulurakennusta.

Huolto, päivittäinen keittiön ruokakuljetus, kirjaston aineistokuljetukset ja jätehuolto sijoittuu huoltopihalle, jossa jakeluauton (=kuorma-auto) tulee mahtua kääntymään.

4. KILPAILUN ARVOSTELUPERUSTEET

Palkintolautakunta painotti arvostelussaan seuraavia seikkoja:

- asetettuja toiminnallisia tavoitteita tukevat ratkaisut
- ratkaisun toteuttamiskelpoisuus ja kokonaistaloudellisuus sekä teknisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen
- kestävää rakentamista tukevat ratkaisut
- arkkitehtoninen kokonaisote, joka ottaa huomioon ympäristön ainutlaatuisuuden ja monimuotoisuuden
- rakennuksen kaupunkikuvallinen laatu ja myönteinen vaikutus maisematilaan
- fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia tukevat ratkaisut ja tilan käytön turvallisuuden
- muuntojoustavuus
- energiatehokkuus.

Kokonaisratkaisun ansioita pidettiin tärkeämpinä kuin osaratkaisujen tai yksityiskohtien virheettömyyttä.

Palkintolautakunta teetti ehdotuksista laajuus- ja teknistaloudellisen tarkastelun lopullisen päätöksenteon pohjaksi.

5. YLEISARVOSTELU

Yleistä

Arkkitehtikutsukilpailun avulla on onnistuneesti tutkittu erilaisia ratkaisumalleja Hirvensalon koulun rakentamiseen. Kilpailu tuotti kuusi hyvin erilaista ehdotusta, joissa lähes kaikissa vaativa tilaohjelma oli ratkaistu toimivasti.

Hirvensalon koulu tulee olemaan alueen magneetti ja keulakuva. Sillä on hyvä olla omaleimainen, helposti lähestyttävä ja tunnistettava hahmo. Koulun tulee avautua kutsuvana ja talvi-iltoina valoisana lyhtynä Vanhalle Kaksikerrantielle suuntaan.

Kaupunkikuva ja arkkitehtuuri

Tehtävänä on ollut suunnitella varsin suurikokoinen julkinen rakennus hyvin väljään ja näkyvään maisematilaan. Kilpailijoiden mittakaavan ymmärrys on osoittautunut erittäin ammattitaitoiseksi. Suuria virheitä ei ole tehty.

Parhaiksi ovat osoittautuneet ratkaisut, joissa koulun Vanha Kaksikerrantien puolta on kaupunkikuvallisesti käsitelty pääjulkisivuna ja sille on annettu kutsuva ja avoin luonne. Syvälahden puolella rakennuksen luonne on voinut olla aavistuksen yksityisempi ja suojatumpi. Tärkeää on myös se, että suunnittelutehtävää on lähestytty kokonaisuutena, joka sisältää sekä rakennuksen että ulkotilat istutuksineen ja piha- ja liikennealueinen. Joissain kohdin on kuitenkin sorjuttu pienimittakaavaisen näperteleeseen ulkotilojen suunnitteluun.

Liikenneratkaisut

Lähtökohdaksi kilpailuohjelmassa annettiin yksi liittymä Vanhalta Kaksikerrantieltä, ja toinen yhteys koulun tontille LPA -alueen läpi. Suuressa yhtenäiskoulussa (n. 800 oppilasta) ja 140 lapsen päiväkodissa aamun saattoliikenteen sujuvuus nousee hyvin tärkeään osaan.

Päiväkotiin tuodaan 140 lasta, jotka kaikki saatetaan vanhempien toimesta sisälle saakka ja noudetaan iltapäivällä päiväkodista. Tästä syystä saattopaikkojen tulee olla pysäköintiruutujen kaltaisia. Ajoväylän tulee olla yksisuuntainen, jotta liikenne toimii ongelmitta. Paikoilta pitää päästä turvallisesti jalkakäytävälle.

Parhaimmissa ehdotuksissa saatto- ja huoltoliikenne toimi ja ne olivat turvallisia joko nykyisellään tai pienillä muutoksilla toteutettuna. Osassa ehdotuksista on selkeitä liikenteen toimivuus- ja turvallisuusongelmia. Näissä ehdotuksissa rakennusten ja toimintojen sijoittelu estää liikenteen jatkokehittämiset.

Joissain ehdotuksissa päiväkodin saattoliikenne oli ratkaistu ilman pysäköintipaikkoja, pelkällä kääntöympyrällä, joka mitoitus tuntui alimitoitettulta.

Useimmissa ehdotuksista päiväkotia saattoliikenteineen oli sijoitettu tontin eteläpäähän. Vain yhdessä ehdotuksessa oli ehdotettu päiväkotia rinteiden puolelle, ja sen saattoliikennettä tontin pohjoispäähän.

Koulutontille sijoitettu linja-autopaikka ja sen kääntyminen tuotti vaikeuksia useimmissa ehdotuksissa, samoin kuin huoltopihan mitoitus. Näihin tulee jatkosuunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota.

Myös peruskoulun oppilaita tuodaan kouluun usein autolla, vanhempien ajaessa aamulla kaupunkiin töihin. Jättöpaikkoja tullaankin suunnittelemaan myös sillalle johtavan Kaksikerrantien oikealle puolelle. Sieltä suunnitellaan kävelyreitti turvallisesti perille kouluun saakka.

Koulun tulee avautua aulan kautta myös Vanhan Kaksikerrantien puolelle, jotta oppilaiden jättö myös Vanhan Kaksikerrantien puolelle voi olla mahdollista.

Oppimisympäristö ja rakennuksen muu toiminta

Hyvänä oppimisympäristönä pidettiin sydänalueeseen tukeutuvaa selkeää kokonaisratkaisua,

jossa kaikista yksiköistä oli hyvä yhteys keskusalueeseen. Silti jokaiselle tilaryhmälle tarvitaan myös oma erillinen sisäänkäynti omalta pihalta.

Huonona oppimisympäristönä pidettiin liian perinteistä sokkeloista lokeroratkaisua, tai putkimaista tilaryhmittelyä. Aulat tuli ottaa osaksi toimintoja, mikä liian kapeissa käytävissä olisi vaikeaa toteuttaa.

Näin isossa kokonaisuudessa tilojen tulee olla hyvin hahmotettavissa ja sisäänkäynnit helposti löydettävissä. Toisaalta yhtenäiskoulussa ei haluta myöskään liaksi erottaa ala- ja yläluokkia toisistaan, koulun pitää tuntua ja näyttää yhtenäiskoululta.

Luokkien 1-4 ja esiopetuksen onnistunutta yhdistämistä pidettiin hyvänä.

Päiväkodin oma rauhasa ympäristö oli onnistuttu luomaan kaikissa ehdotuksissa. Joissain ehdotuksissa ruokakuljetusten matka keittiöstä päiväkotiin oli kohtuuttoman pitkä.

Hirvensalon kouluun on tulossa palvelukeittiö, jossa pääruoka ja salaatti tuodaan kylmänä 3-5 kertaa viikossa. Keittiön suora yhteys huoltopihalle on välttämätöntä, jotta ruuan ja tukkukuormien kuljetusreitit eivät risteäisi koulun muun liikenteen kanssa. Jossain ehdotuksissa tätä ei ollut ratkaistu onnistuneesti. Yli 1000 ihmisen ruokahuollon toimivuus nousee isossa rakennuksessa tärkeäksi tekijäksi. Ruokalaan pitää mahtua syömään 1/3 oppilaista kerralla.

Kirjaston sijaintia lähellä pääsisäänkäyntiä ja Vanhaa Kaksikerrantietä pidettiin hyvänä. Kirjastosta voi kuitenkin muodostua liian meluisa paikka, jos sitä käytetään yhteisenä sydämenä koko rakennukselle. Myös kirjaston huoltokuljetusten järjestäminen mahdollisimman sujuvasti suoraan huoltopihalle on tärkeää. Jossain ehdotuksissa kuljetusreitit risteilivät oppilasliikenteen tai saattoliikenteen kanssa.

Pihojen vertailu oli vaikeaa, kun osassa ehdotuksista oli eritelty pihalle jo toimintoja, ja osassa pihat olivat hyvin luonnonmaisia. Huomiota tulisi kiinnittää jatkosuunnittelussa erityisesti 7.-9. luokkalaisten pihan liikuntamahdollisuuksiin. Nuoremmille oppilaille välituntiliikunta on luontaista, vanhemmat oppilaat tarvitsevat siihen positiivisia ärsykeitä.

Kirjaston, nuorisotoimen, ja liikuntatilojen läheisyyttä pidettiin hyvänä, jotta iltakäyttö ja valvottavuus helpottuvat.

Neuvolaan tarvitaan tarpeeksi suuri odotustila, johon mahtuvat leikki-, vauvanhoito- ja lastenvaunutilat. Kouluterveydenhoitotiloihin tarvitaan oma odotustila oppilaille. Neuvola- ja hammashuoltotilat olivat parhaimmissa ehdotuksissa hyvin saavutettavissa, mutta eivät liian keskeisesti pääjulkisivussa.

Teknistaloudellisuus

Kilpailutöiden kustannukset on laskettu tavoitehintamenettelyllä, jossa pinta-alojen lisäksi huomioidaan hanketekijöitä. Hanketekijöitä ovat mm. rakennuksen sijoittuminen tontille, liikenne- ja piharatkaisut, rakennuksen muoto, arkkitehtuuri (ulkoseinät, katokset), sekä rakenteelliset ratkaisut.

Kustannusten kannalta on merkitystä tehokkaalla tilan käytöllä (hyötyalan suhde bruttoalaan). Energiatehokkuutta arvioitiin suuntaa antavasti mm. vertailemalla rakennusten vaipan pinta-alojen suhdetta bruttoaloihin. Ikkunoiden ja lasiseinien määrällä ja suuntaamisella sekä lämpöä tuottavien tilojen sijoittamisella on myös suuri merkitys.

Tekniset tilat ovat kaikissa kilpailutöissä Versoa ja Jatsia lukuun ottamatta esitetty ohjelma-alaa pienempinä. Osassa ehdotuksia IV- konehuoneiden määrässä ja sijoittelussa oli myös selvästi pyritty huomioimaan energiatehokkuus.

Kokonaiskustannuksiltaan lähimpänä tavoitehintaa oli "Avain" ja eniten tavoitehinnan yllitti "Piiri". "Avaimen" neliöhinta oli pienin ja "Verson" suurin. Hyötyalaa ja bruttoalaa vertaamalla tehokkain oli "Verso" ja vähiten tehokas "Jatsi". Vaipan suhde pinta-alaan oli energiatehokkain "Luodossa" ja vähiten tehokas ehdotuksessa "Raparperin alla".

Viherkattoja pidettiin ekologisena tulevaisuuden kattomateriaalina, mutta se koettiin sopivammaksi tiiviiseen kaupunkiympäristöön, jossa ympäröivää vihreää on vähemmän.

6. EHDOTUSKOHTAINEN ARVOSTELU

”Piiri”

Ehdotuksessa hyödynnetään paikan mahdollistama vapaus teoreettisen ja mielenkiintoisen ratkaisumallin kehittelyyn. Ratkaisun tähtimuoto toteuttaa luontevasti kasvun ja kehityksen periaatteita – eri ikäryhmät siirtyvät aina seuraavaan siipeen oman uuden pihapiirinsä äärelle.

Koulurakennuksen fokusoiva keskusalue yhdistää tilallisesti ja toiminnallisesti koulun käyttäjäryhmät yhteisen kokemuksen äärelle ja mahdollistaa luontevan kanssakäymisen. Perusjärjestely on selkeä ja kullakin käyttäjäryhmällä on oma alueensa. Toisaalta tilaryhmittely on rakennuksen siivissä perinteisen putkimaista.

Tähtimalli tarjoaa uskottavan konseptin tehtävän ratkaisemiseksi. Sen teoreettisuus on luonteeltaan kuitenkin yleispätevää eikä kasva juuri tämän paikan erityispiirteistä. Tähtimallin vääjäämättömiin ominaisuuksiin sisältyy sen hierarkkinen samanarvoisuus kaikkiin suuntiin. Länsipuolen koulupihojen yhteydessä ratkaisu on erinomainen, sen sijaan Vanhan Kaksikerrantien puolella selkeä sisääntulopiha jakaantuu kahteen samanarvoiseen, kilpailevaan aukioon mikä rakennuksen ulkopuolisen käytön näkökulmasta on hankala ja orientaatiota heikentävä ratkaisu. Maantasossa tähtimallin hahmottuminen edellyttää aikaulottuvuutta ja rakennuksen kiertämistä. Rakennus nähdään aina katkelmallisesti, maksimissaan kolmen siiven ja kahden pihan kokonaisuutena.

Ehdotuksen sydänalue on tasoeroineen ja auditorioineen taitavasti kehitelty. Sen tilallista mielenkiintoa synnyttävät silta- ja parvimaiset rakenteet kylpevät komeassa ylävalossa. Kirjaston sijoittuminen liikenteelliseen keskukseen on mahdollinen ratkaisu mutta akustisessa mielessä haaste.

Pihan julkisivuille on ansiokkaasti kehitelty toisistaan poikkeavia ilmeitä sekä värinkäytön että sommittelun avulla. Saattoliikenne, erityisesti päiväkodin osalta toimii hyvin. Sen sijaan bussille jäävät liikennetilat ovat riittämättömät.

Ehdotuksen suurpiirteisyyteen liittyy myös siipien päätyjen yhdenmukainen tiilikäsittely. Koulun 3.-5. luokkien pihasiipi ottaa huomioon tontin rinneominaisuudet ja kiinnittyy luontevasti suoraan tontin länsirinteeseen. Asiakirjoissa esiintyy ristiriitaista tietoa toiseen rakennuksen kerrokseen johtavien portaiden osalta.

Tähtimalli toimisi tässä paikassa vielä paremmin jos kuuden sakaran sijasta siipiä olisi vähemmän. Nyt suurena ongelmana sisätilan orientaation kannalta ovat sydänalueen rajoitetut

näköyhteydet ulos useiden rakennussiipien sulloutuessa toisiinsa kiinni. Ruokailutilan sinänsä komea avaus tuntuu niukalta koko keskusaluetta ajatellen. Samoin pihapiirit jäävät ahtaiksi vaikka avautuvatkin sektorimaisesti maisemaan.

Arkkitehtoninen perusratkaisu tuottaa piha-alueella runsaasti katvealueita, mikä voi olla häiriöalttiutta lisäävä tekijä iltaisin.

Ehdotus on kauniisti ja johdonmukaisesti esitetty. Suunnitelma muodostaa ehyen ja elegantin kokonaisuuden. Sen ainutkertaisuutta nakertavat kuitenkin vahvat muistumat aiemmista koulukilpailuesimerkeistä.

"Verso"

Ehdotuksessa on ilahduttavan reipas ote. Tekijä on hakenut tarkoituksellisesti uudenlaista ilmaisuja tulevaisuuden kouluympäristöön ja on siinä suurelta osin onnistunutkin. Monikäyttöisyyden tavoittelu näkyy ruokasali- ja liikuntatilaratkaisussa. Rakennuksen radikaali ilme paljastuu kuitenkin lähemmässä tarkastelussa osittain pinnaksi - sisällön tasolla syntyvä oppimisympäristö on melko konventionaalinen ja sokkeloiseen tilarakenteeseen perustuva.

Rakennuksen arkkitehtuuri syntyy pääasiassa rationaalisen sydämen ja villisti muotoillun "sadetakin" välisestä yhteenlöymäyksestä. Pääosin kylmien rakenteiden ja maahan taittuvien katosten synnyttämä kuparinen ulkoarkkitehtuuri sisältää paljon yllätyksellisyyttä ja ainutkertaisuutta mutta sen luontevuus juuri tähän paikkaan ja tehtävään herättää pohdintoja. Onko kallis vastaus sittenkään kohdistettu oikeaan kysymykseen?

Rakennus käy mielenkiintoista dialogia lännenpuoleisen, nousevan rinteen kanssa ja synnyttää mielenkiintoisen kiillamaisen tilanteen rinteen suuntaan kallistuvine kattoineen. Suunnitelma hyödyntää rinnettä myös toiminnallisesti toisen kerroksen opetustilojen liittyessä saumattomasti ylempään koulupihatason. Tässä ehdotuksessa esitetty viherkatto olisi todella näkyvä viides julkisivu. Rei'itetyn katoksen alapuolinen maailma voisi olla parhaimmillaan kiehtova ja elämyksellinen, eri ikäisten lasten kohtaustapa. Pahimmillaan se taas voisi olla velvoittava ja kostean varjoisa tila.

Piha on suunniteltu elämyksellisesti mutta ehkä jo turhankin ylivoimaisesti. Runsaat rakenteet voivat olla ongelma mm. talvikunnossapidon kannalta. Liikennealueiden osalla on runsaasti ei-toivottuja risteämiä ja liikennealueiden mitoitus esimerkiksi saattoliikenteen ja autojen kääntösaiteiden osalta on horjuvaa. Rakennuksen portaiden mitoitus on niin ikään, sekä ulkona että sisällä, alimitoitettua.

Rakennuksen ydinalue muodostuu hyvin sommitellusta tilasarjasta: liikuntasali, ruokasali sekä kirjasto porrastuvat toisiinsa vaivattomasti. Toisiinsa avautuvina ne voisivat synnyttää rakennuksen sisälle varsin avaran kokoontumistilan erikoistilanteita ajatellen. Päiväkodin tilajärjestelyt ovat puolestaan jääne ahtaaksi kaaviomaisiksi ja sisältävät runsaasti pimeää

Vanhan Kaksikerrantien suuntaan rakennuksella on potentiaalia toimia houkuttelevana ja kutsuvana lyhtynä myös ulkopuolisille käyttäjille. Ehdotus sisältää keskenään ristiriitaisia viestejä ja on paikoitellen esitykseltään turhankin kaaviomainen. Eniten lupauksia herättävät ainesosat liittyvät erityisesti rakennuksen vaippaan ja sen irtonaiseen ja taiteellisesti korkeatasoiseen käsittelyyn. Lopputulos voisi toimia tekijän tarkoittamalla tavalla vielä paremmin jos rakennuksen rationaalia ydintä entisestään yksinkertaistettaisiin ja sen ulkovaippaa monipuolistettaisiin.

”Luoto”

Ehdotus tarjoaa punnitun ratkaisumallin Hirvensalon uudeksi kouluksi. Se on laadittu ammattitaitoisesti ja huolellisesti tehtävään paneutuen. Arkkitehtoninen peruskonsepti, luoto-metaforaan perustuva tilakappaleiden sommitelma synnyttää linkin paikan merellisyyteen ja tarjoaa koossa pitävän teeman rakennuksen arkkitehtuurin ja sen toiminnallisuuden ratkaisemiseksi kaikissa mittakaavoissa.

Pääsisäänkäynti ohjaa hyvin kaikkiin keskeisiin tiloihin, kokonaisratkaisu on helposti hahmotettavissa, tilaryhmittelyratkaisut tukevat toiminnallisia ja pedagogisia tavoitteita.

Ehdotus on pitkälle viety ja sen yksityiskohtien ratkaisut perustuvat koeteltuihin ja hyväksi havaittuihin koulusuunnittelun paradigmoihin. Päiväkotitilat on hyvin ryhmitelty, suunnittelun lapsikeskeisyys näkyy pienempien lasten omina ruokailutiloina.

Rakennuksen erityisansiot perustuvat erinomaisesti ratkaistuun koulun ydinalueeseen ja sen avautumiseen ympäristöönsä. Sen sijaan ”luotojen” sisäinen maailma ja niiden geometria tuntuvat paikoitellen hajoavan jo liikaakin.

Koulu on toiminnallisesti suunniteltu tasamaaratkaisuna. Tämä on mahdollistanut varsin hyvin toimivan koulusuunnitelman, mutta suhde rinteeseen ja kahden kukkulan väliseen maisematilaan ei ehkä ota kaikkea irti olemassa olevan paikan mahdollisuuksista. Tasaisten pihojen synnyttämistarve on ohjannut osittain rakennuksen sijoittelua tontille. Lantista rinnettä on koverrettu ja rakennus on tuotu varsin lähelle Vanhaa Kaksikerrantietä. Ratkaisu on mahdollinen mutta avoimessa katutilassa ei välttämättä perusteltu - varsinkin kun rakennuksen kadulle aukeavan julkisivun pääosa muodostuu toissijaisista, passiivisista tiloista. Kirjasto on tosin hyvin sijoitettu pääsisäänkäynnin viereen valolyhdyksi ja ulkopuolisten käyttäjien houkuttimeksi. Pääsisäänkäyntiaukio on melko ahdas ja jää näkymättömäksi pohjoisesta lähestyttäessä. Sen sijaan pääsisäänkäynnin jälkeinen sisäinen maailma avautuu avarasti ja komeasti tarjoten anteliaita näkymiä maiseman eri suuntiin.

Päiväkodin sijainti on tässä ehdotuksessa poikkeavasti, ja ainoana koko kilpailun tarjonnassa, esitetty rakennuksen länsipuolelle ja sen saattoliikenne pohjoisesta tapahtuvaksi. Ratkaisua on pidetty mahdollisena vaikka saattoliikenteen etäisyydet muodostuvatkin pitkiksi. Rakennuksen varjostava vaikutus ei muodostune liian suureksi ongelmaksi aamupäivälläkään. Sen sijaan suurjännitelinjan läheisyys välittömästi päiväkodin pihan vieressä arveluttaa. Ulkoporrasyhteydet ja ylelliset sisääntuloterassit 3-6-vuotiaiden opetustiloihin on ratkaistu avarasti ja sosiaalista kanssakäymistä tukien. Ulkoterasseja voitaisiin käyttää esimerkiksi ulko-opetukseen. Aula on tilallisesti ja näkymiltään varsin onnistunut: päivänkierto on helposti

Rakennuksen kolmen pääluodon muodostama kokonaisuus toimii ja sen kattomuotojen leikittelevä silhuetti synnyttää oman tunnistettavan maisemansa. Paikoitellen teema tuntuu kuitenkin häviävän. Rakennuksen aukotuseriaatteet - kahden kerroksen korkuiset ikkuna-aukot - muodostavat paikoin ehkä liiankin repaleista seinämää kiinteiden luotojen kylkiin. Umpiseinän ja kiinteiden kappaleiden välinen suhde hajoaa lievästi ja luotojen väliset repeämät lisäävät hajaannusta. Ajatus eriväristen ja -valööristen tiilien käytöstä julkisivuissa kertoo tekijän korkeista ambitioista rakennuksen laatutason ja elämyksellisyyden tavoittelussa.

”Avain”

Tekijä esittää vaivattoman ja punnitun ratkaisun Hirvensalon kouluksi. Ratkaisu on selkeä ja tiivis. Ehdotusta leimaa syvä ymmärrys tehtävän sisällön ja rakennuksen käyttäjien työskentelyedellytysten kannalta merkityksellisten asioiden analysoinnista ja arvottamisesta oikeaan järjestykseen.

Innovatiivisuus ja moderni ajattelu sekä pyrkimys monikäyttöisyyteen näkyvät aula- ja käytävätilojen ansiokkaassa hyödyntämisessä ja päiväkotitilojen ryhmittelyssä. Suunnitelma huomioi rakennuspaikan erityispiirteet osana rinteeseen asettuvaa suurmaisemaa mutta ratkaisee samalla tehtävän toiminnalliset haasteet. Lisäärvona syntyy kaikkia ilahduttava ja kutsuva yhteisöpiha joka voi toimia asukkaiden luontevana kohtauspaikkana ympäri vuoden.

Rakennuksen mittakaava toimii suurmaisemassa. Kahden kukkulan väliin luontevasti asettuva punatiilinen ja pehmeän geometrinen muuri muodostaa ehyen, yhdeksi kokonaisuudeksi hahmotettavan rakenteen. Pehmennetty tähtimalli tekee yllättävän eleen suhteessa Vanhaan Kaksikerrantiehen. Rakennus kääntyy 45 astetta tiehen nähden ja muodostaa kutsuvan sylin. Syntyvän sisääntulopiha ympärille on luontevasti kerätty rakennuksen avoimimmat tilat: kirjasto, nuorisotoimen tilat sekä epäsuorasti myös ruokailutilat. Rakennuksen oikealla suuntauksella ja tilojen sijoittelulla on synnytetty läpi vuoden ja eri valaistusolosuhteissa toimiva aukio.

Pihan puolella tematiikka varioituu; rakennuksen ilme muuttuu säilyttäen kuitenkin genetiikkansa. Pihasiipien geometria on kulmikkaampaa mutta räystäslinja eheyttää orgaanisena viivana rakennuksen yhdeksi kokonaisuudeksi. Pihan puolella palettiin kuuluu myös hienostunut väritys eri pihojen osalla identiteettiä antamassa.

Rakennuksen perusjäsentely perustuu kompaktiin mutta silti tilallisesti rikkaaseen sydänalueeseen. Tila aukeaa terassimaisesti maisemaan ja tarjoaa vaihtelevia näkymäsuuntia myös eri kerrosten välille. Orientaatio ja etäisyydet säilyvät koko ajan kirkkaina. Rakennuksen eri kerroksissa on tarjolla mielenkiintoisia ja vaihtelevia näkymiä ulos ja eri tilaryhmien välille. Näyttämön avaaminen siirtoseinän tai eri sijainti voisi mahdollistaa ydinalueen laajenemisen maksimaalisesti erikoistilanteita ajatellen. Joidenkin huonetilojen uutta sijoittelua tarvitaan.

Koulun eri tilaryhmät ovat löytäneet optimaalisesti paikkansa ja mitoitus on varmaa. Päiväkotitoimiva ja sen eri kerrokset lävistävä sali mahdollistaa visuaalisen kontaktin eri ikäryhmien

välille. Yläkoulu sijoittuu rauhaan oman pihansa ympärille toiseen kerrokseen. Kotialueet asettuvat luontevan kokoisina ja muotoisina keskeisiin paikkoihin.

Rakennuksen geometrisen pehmeä leikkausmuoto on synkronissa rakennuksen muun arkkitehtuurin kanssa ja mahdollistaa mm. ilmastointikonehuoneen sijoittelun optimaaliseen paikkaan. Valitut julkisivumateriaalit ovat ajattomia ja ikkunoiden aukotus tukee ajatusta tiilimuurin jatkuvuudesta. Ikkunoiden asennustapa julkisivun pintaan on tärkeää visuaalisen eheyden ja jatkuvuuden varmistamiseksi. Kattopinta rakennuksen viidentenä julkisivuna edellyttää huolellista suunnittelua ja toteutusta ilmastointielimien häiriöttömyyden varmistamiseksi.

Ehdotus on kauttaaltaan huolellisesti tutkittu ja kauniisti esitetty. Pihatilat on jäsennellyt esimerkiksi ja saattoliikenteen edellyttämät tilavaraukset ovat lähes moitteettomat. Turvallisuusajattelu on vahvasti esillä eri ratkaisuissa mutta elegantisti integroituna kokonaisuuteen.

Kevyen liikenteen reitistöt toimivat ja esimerkiksi polkupyörien säilytys on erinomaisesti ratkaistu. Rakennuksen aluksi ehkä epämääräiseltä vaikuttava kokonaishahmo ja sijainti avautuvat sipulin tavoin ja pohdinnan syvällinen luonne paljastuu. Valitut keinot ovat samanaikaisesti sekä ekonomisia että herkan eläytyviä. Puheenvuoro on punnittu ja täsmäohjattu olennaiseen.

POHJAPIIRUSTUS 1:400000 +300, 1:400

HIRVENSALON KOULUN KUTSUKILPAILU

3 / 9

”Jatsi”

Mukavasti svengaava ehdotus hakee inspiraationsa osittain Turun linnan torneista, osittain maisemallisista tekijöistä. Uusi kylämäinen rakenne sijoittuukin mielikuvakartalla jonnekin maisema-arkkitehtuurin ja keskiaikaisten kylärakenteiden välimaastoon. Yleistunnelmassa on romanttista viritystä. Tekijä rakentaa oman ehyen ja kokonaisvaltaisen maailmansa paikkaan jossa rakennettua ympäristöä ei juuri vielä ole. On vain maisema ja materiaalina tilaohjelma, joka tässä taipuu hyvin palvelemaan tekijän (arkkitehtonisia) tarkoitusperiä. Rakennuksen toiminnallisuudesta ei ole juuri kuitenkaan tarvinnut tinkiä. Näennäisestä vapaudesta huolimatta noppien sijoittelulla on todellisuudessa vankka logiikka joka tukee pedagogisia tavoitteita ja kasvun periaatteita. Perusratkaisut luovat silti lievän lokerikkomaisuuden vaikutelman.

Rakennuksen arkkitehtuuria ohjaava tematiikka on säilytetty kirkkaana: noppien sisäinen koordinaatisto on uskollinen oman rakennuksensa reunoille. Näin jännite – ja kiinnostava tilarakenne – syntyy tilakappaleiden väleihin. Syntyneet nopat ovat toiminnallisista lähtökodista johtuen varsin erikokoisia. Suurimpien kohdalla suuri runkosyvyys on johtanut pimeähköihin ja paikoin venytettyihin aulatiloihin kappaleiden sisällä. Toisaalta itsessään jäykät kappaleet vaativat ympärilleen runsaasti kääntymätilaa eri koordinaatistojen kohdatessa välitilassa. Ratkaisumalli ei ole erityisen ekonominen ja syntyvä tila ei aina osu optimaaliseen paikkaansa toiminnallisesti. Konseptin varjopuolena on myös että julkisimmat sisätilat ovat huonekorkeudeltaan matalimmat. Tosin tekijä on ansiokkaasti avannut näkymäakseleita ulos maisemaan sekä sijoittanut katolle kattolyhtyjä kompensoimaan tätä ominaisuutta.

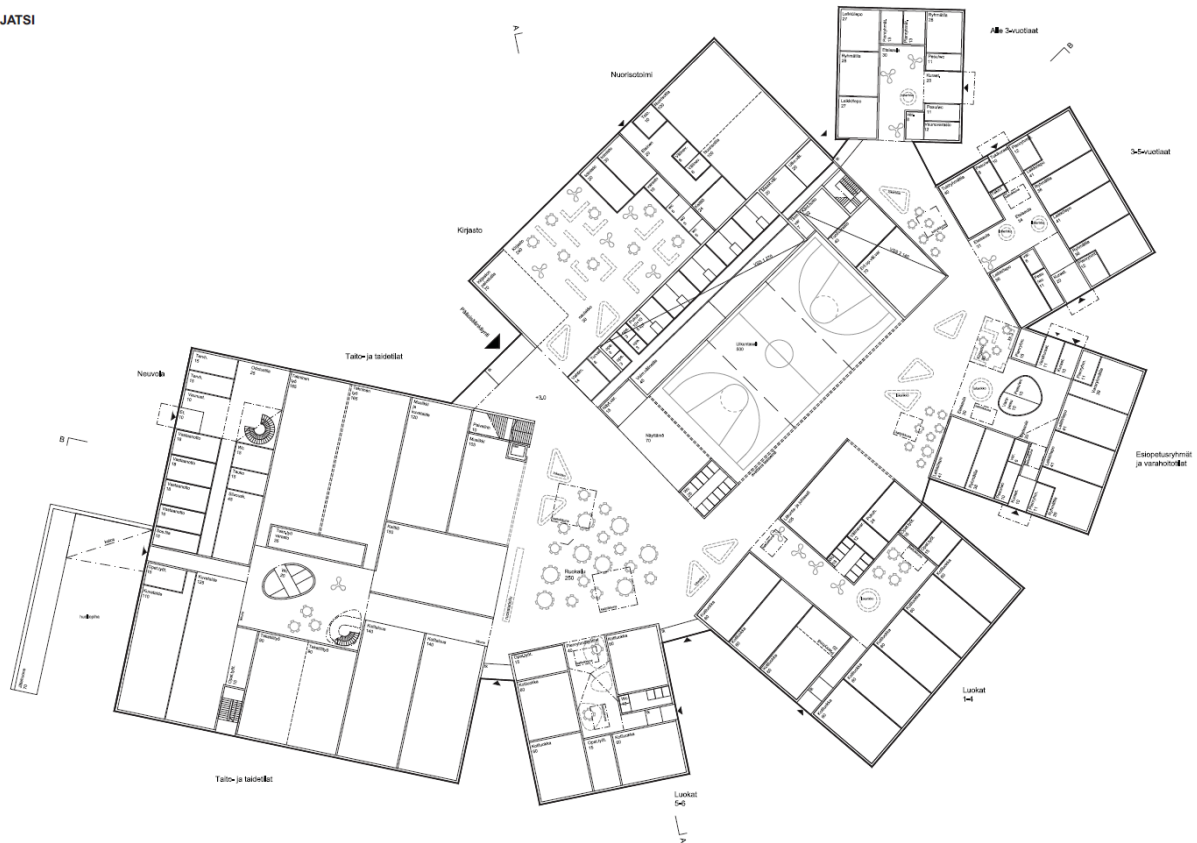
Pihatilojen terassointi tukee ehdotuksen rakenneperiaatetta mutta ei välttämättä kasva luontevasti toiminnallisista tai maisemallisista tarpeista. Ehdotuksessa on paikoin alimitoitusta, mm. päiväkodin saattoliikenteelle on varattu liian niukalti tilaa. Keittiön huolto edellyttää kuljetusreittejä opetustilojen läpi. Lisäksi keittiö sijoittuu keskelle pimeää runkoa.

Olennainen osa arkkitehtuuria on kappaleiden yksiaineisuus. Esitetty tiilikate mahdollisine räystääsratkaisuineen on ytimessä arkkitehtuurin lopullista laatua arvioitaessa. Konsepti ehdottomana voisi edellyttää kappaleiden toteuttamista täysin räystäättöminä ja mahdollisesti kattotiilen käyttämisestä myös seinäpintojen verhoilumateriaalina. Viherkaton määrää on annosteltu harkiten ja sen sijainti tasakatto-osuudella korostaa tiilikatteisten ja hauskaalla tavalla epäsymmetristen kappaleiden itsenäisyyttä. Arkkitehtuurin pyrkimys yksiaineisuuteen on johdatellut tekijän esittämään visualisoinneissa ikkunapinnat osassa asiakirjoja lähes tiilen punaisina. Häivytyks on turhaa sillä aukotukset ovat hyvin sommiteltuja ja tuovat mukavaa mittakaavaa kokonaisuuteen.

Ehdotuksessa itsenäisten tilakappaleiden sommittelu on letkeää. On pidetty hyvänä että pieneen mittakaavaan, itsenäisiksi rakennuksiksi hajotettu tilaohjelma on koottu yhden materiaalin sommitelmaksi. Suunnitelma toimii sekä monien rakennusten muodostamana kylänä että myös selkeästi yhtenä kokonaisuutena.

Ehdotuksessa on jatsia; noppapelin ohella myös musiikillisessa merkityksessä.

JATSI

JATSI

"Raparperin alla"

Ehdotuksessa on runsaasti herkkyyttä ja kulttuurimaiseman kunnioituksesta lähtevää nöyryyttä. Toisaalta se sisältää ristiriitaisia viestejä, ehkä osittain esitysmateriaalin epätasaisuudesta johtuen. Tilat on sijoitettu pitkän käytävän varrelle, ja selkeä sydänalue puuttuu.

Tekijä on valinnoissaan johdonmukainen. Rakennuksen tilaohjelma on sijoitettu Vanhan Kaksikerrantien varrelle sijoittuvaan pitkänomaiseen massaun. Toiminnallisena punaisena lankana toimii tekijän "solaksi" nimittämä sisäkatu joka sitoo rakennuksen toiminnalliset osat yhdeksi kokonaisuudeksi. Rakennuksen pitkitetty muoto säästää maiseman arvot ja luo vastaparin läntisen rinteen nousevalle seinämälle, johon rakennuksen sisätilat määrätietoisesti aukeavat.

Ehdotuksessa maisemalliset arvot ja niiden kunnioittaminen ovat osin ristiriidassa uusien pedagogisten tavoitteiden kanssa. Rakennuksen pitkitetty hahmo ei synnytä fokuksivaa ja kokoavaa sydänaluetta, vaikka sen kaltaisia ominaisuuksia ruokasalin ja liikuntasalin muodostamassa tilaryhmässä onkin. Sisäiset etäisyydet jäävät väijäämättä pitkiksi ja luonnollinen kohtaaminen ja vuorovaikutus koulun sisällä ei saa tukea arkkitehtonisista ratkaisuista.

Suhde Vanhaan Kaksikerrantiehen on määrätietoisesti rytmikäs. Hienovarainen koordinaatistojen kääntely luo potentiaalista etuaukiota rakennuksen ja tien väliin. Toivottavaa olisi että tilaohjelman kutsuvat ja ulkopuolisia käyttäjiä houkuttelevat tilat olisi ryhmitelty voimakkaasti julkisen tien varrelle, vielä nyt esitettyä enemmän. Pääsisäänkäynnin hierarkkinen asema jää jossain määrin epäselväksi ja sijoittuu pitkän rakennuksen reuna-alueille. Neuvolatilat maantasossa saavat kokonaisuudessa tarpeettoman keskeisen aseman joka kuuluisi mieluummin kirjastolle. Ruokalan sijainti niin ikään sommitelman reuna-alueilla selittyy keittiön huoltoyhteyksillä.

Päiväkoti avautuu omaan rauhaisaan pihaansa, ehkä jo liiaksikin. U-muotoisten pihasiipien pihatilat ovat mittasuhteiltaan kauniita ja toimivia joskin vailla kontaktia toisiinsa. Päiväkodin saattoliikenteen vaatimat tilat ovat alimitoitettuja mutta kehiteltävissä.

Rakennuksen ulkoarkkitehtuuri on lupauksia herättävän kaunissuhteista ja materiaalit hyvällä silmällä valittuja. Erityisesti eri asiakirjoissa esiintyvä rouheva tiilimuuraus vie mielikuvat keskieuropalalaisiin huippuesimerkkeihin kouluarkkitehtuurin saralla. Herkät perspektiivikuvat kertovat positiivisista pyrkimyksistä mutta jättävät ulkopuolisille tarkastelijoille paljon mielikuvituksen varaan. Rakennuksen ilmeen kannalta merkittävässä roolissa olevat lipat ja

polveileva silhuetti lupaavat hyvää. Tosin niidenkin osalta lopullinen arvio on katsojan hyvän tahdon varassa.

Ehdotuksen sisäkatumalli on jossain määrin 80-luvun kaikuja, jolloin se osoitti todistusvoimansa hyvien oppimisympäristöjen ihanteena. Ehkäpä laadukas ehdotus ennakoi sen paluuta.

7. KILPAILUN RATKAISU JA JATKOTOIMENPITEET

7.1 Kilpailun ratkaisu

Palkintolautakunta totesi ehdotuksia vertailuaan ehdotuksen "Avain" täyttävän parhaiten kilpailuohjelman tavoitteet ja päätti valita yksimielisesti ehdotuksen "Avain" kilpailun voittajaksi. Palkintolautakunta ei asettanut muita ehdotuksia paremmuusjärjestykseen.

7.2 Suositus jatkotoimenpiteistä

Palkintolautakunta esittää, että hankkeen suunnittelu tulee jatkumaan tiiviissä, käyttäjälähtöisyyttä korostavassa yhteistyössä rakennuksen tulevien toimijoiden kanssa. Valitun suunnittelijan kanssa työstetään niitä tekijöitä, joita arvostelupöytäkirjassa on huomioitu.

Voittanut suunnittelutoimisto saa tehtäväkseen kohteen arkkitehti- ja pääsuunnittelun, mikäli hankkeen tilaajan Turun kaupungin Tilaliikelaitoksen johtokunta hyväksyy kilpailun tuloksen ja voittaneen suunnittelutoimiston suunnittelutarjouksen.

Suunnittelutyö on tarkoitus käynnistää välittömästi kilpailun päätyttyä.

8. ARVOSTELUPÖYTÄKIRJAN ALLEKIRJOITUS

Turussa 22.8.2012

Minna Arve
Kaupunginhallituksen pj
palkintolautakunnan puheenjohtaja

Timo Hintsanen,
Asemakaavapäällikkö, arkkitehti SAFA
palkintolautakunnan varapuheenjohtaja

Vuokko Puljujärvi-Seila
Tilaliikelaitoksen johtokunnan pj

Harry Nordqvist
Varhaiskasvatus- ja perusopetuslautakunnan pj

Mikko Lehtinen
Tilakeskuksen johtaja

Merja Lumme
Tilaliikelaitoksen rakennuttajapäällikkö

Tapio Alapaattikoski
Kasvatus- ja opetusviraston suunnittelupäällikkö

Reino Pöyhönen
Tilaliikelaitoksen rakennuttajainsinööri

Virpi Kariluoma
Kasvatus- ja opetustoimi, palvelualuepäällikkö

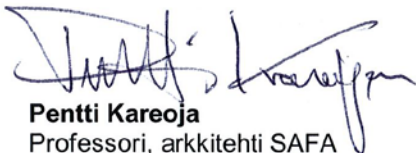
Paula Kesikastari
Kaupunkikuvaneuvottelukunta, arkkitehti SAFA

Lars Wiren
Kasvatus- ja opetusviraston suunnittelija

Katja Tyni-Kylliö
Hirvensalon aluearkkitehti
Asemakaavatoimisto, arkkitehti SAFA

Pentti Kareoja
Professori, arkkitehti SAFA

Päivi Siponen
Hirvensalon aluearkkitehti
Asemakaavatoimisto, arkkitehti SAFA

Nella Karhulahti
Asemakaavatoimisto, arkkitehti SAFA
sihteeri

9. NIMIKUORTEN AVAAMINEN

Kilpailun ratkaisun ja pöytäkirjan allekirjoittamisen jälkeen avattiin nimikuoret.

Voittaja

Nimimerkki Avain

Tekijät:

Väinö Nikkilä

Jussi Palva, arkkitehti SAFA

Riina Palva, arkkitehti SAFA,

Ilkka Salminen, arkkitehti SAFA

VERSTAS Arkkitehdit Oy

Avustajat:

Milla Parkkali, arkkitehti-yo, pääavustaja

Arto Ollila, arkkitehti-yo,

Lauri Virkola, arkkitehti SAFA

Maisemasuunnittelun asiantuntija:

Milla Hakari, maisema-arkkitehti MARK, LOCI Maisema-arkkitehdit Oy

Pienoismalli:

Pienoismallitoimisto Pertti Parmes.

Tekijänoikeus:

Väinö Nikkilä, Jussi Palva, arkkitehti SAFA, Riina Palva, arkkitehti SAFA, Ilkka Salminen, arkkitehti SAFA, VERSTAS Arkkitehdit Oy

Nimimerkki Piiri

Tekijät:

Ilkka Svärd

Pia Sopanen

Ark. tsto Sopanen-Svärd Oy

Tekijänoikeus:

Ilkka Svärd, Pia Sopanen / Ark.tsto Sopanen-Svärd Oy

Nimimerkki Verso

Tekijät:

Ari Järvinen, arkkitehti SAFA

Jari Kuorelahti, arkkitehti SAFA

Arkkitehtitoimisto Järvinen & Kuorelahti Oy

Avustajat:

Leena Kuorelahti, arkkitehti

Iida Räsänen, arkkitehtiylioppilas

Arkkitehtitoimisto Järvinen & Kuorelahti Oy

Asiantuntijat:

Esko Knuutila, DI, rakenteet, K-Plan Oy

Kalle Komulainen, pedagogiikka, Metsokankaan koulun rehtori

Jorma Hämäläinen, liikennesuunnittelu, Plaana Oy

Tekijänoikeus:
Arkkitehtitoimisto Järvinen & Kuorelahti Oy

Nimimerkki Luoto

Tekijät:
Airi Vesala, arkkitehti SAFA
Aarne von Boehm, arkkitehti SAFA
Arkkitehtitoimisto Aarne von Boehm Oy

Avustajat:
Matti Sten, arkkitehti SAFA
Eero Renell, arkkitehti SAFA
Päivi Salo, sisustusarkkitehti SIO
Pirjo Ikkola, rakennuspiirtäjä

LVI-tekniikka:
Reijo Auvinen, LVI-insinööri SNIL, Insinööritoimisto Asplan Oy

Pienoismalli:
Matti Kangaspuro

Nimimerkki Jatsi

Tekijät:
Erkko Aarti, arkkitehtiylioppilas
Mikko Heikkinen, professori, arkkitehti SAFA
Anssi Kankkunen, arkkitehti SAFA
Janne Kentala, arkkitehti SAFA
Markku Komonen, professori, arkkitehti SAFA
Felix Laitinen, arkkitehti SAFA
Markku Puumala, arkkitehti SAFA

Tekijänoikeus:
Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen-Komonen Oy

Nimimerkki Raparperin alla

Tekijät:
Jari Lepistö, arkkitehti SAFA, Arkkitehtitoimisto Jari Lepistö
Sari Nieminen, arkkitehti SAFA, Arkkitehtitoimisto Sari Nieminen Oy

Avustaja:
Leo Salomaa, arkkitehtiylioppilas

Pienoismalli:
Seppo Rajakoski

